

سرفصل مطالب جلسه سوم

- ۱- حل تمرینات جلسه گذشته
- ۲- توضیح روش بازیافت بهای تمام شده
- ۳- تست و تمرین

حل تمرین شرکت بتا

$$\begin{aligned} \text{سوزناخالص حقوق باقیه} &: 240,000 \\ \text{سوزناخالص حقوق باقیه} &: 100,000 \\ \text{اقساط وصول شده منتهی} &: 400,000 \end{aligned}$$

$$\Rightarrow 240,000 + 100,000 = 340,000 \quad \begin{array}{l} \text{کل سوزناخالص} \\ \text{حقوق باقیه} \end{array}$$

$$\text{سوزناخالص حقوق باقیه} = \frac{\text{کل سوزناخالص}}{\text{حقوق باقیه}} \times \frac{\text{اقساط وصول شده}}{\text{کل اقساط}}$$

$$100,000 = 340,000 \times \frac{400,000}{\text{کل اقساط}}$$

$$100,000 \times \text{کل اقساط} = 340,000 \times 400,000 = 219,000,000$$

$$x = \frac{219,000,000}{1,000,000} = \boxed{219,000}$$

حل تمرین فروشگاه پاییزان

فروشگاه پاییزان

قیمت نقدی فروش $\Rightarrow 8,000,000$

$$(1) \text{ مبلغ متوسط} = \frac{\text{قیمت نقدی فروش}}{PVIFA_n^i} \Rightarrow 422499 = \frac{8,000,000}{x} \Rightarrow x = 18,916$$

← با مراجعه به جدول و $n=24$ می توان i را بدست آورد. $\boxed{i = 7\%}$

$$(2) \frac{8,000,000}{1149901} = 7,1020 \rightarrow n=8, i=7\%$$

$$(3) \frac{8,000,000 - 2207505}{2207505} = 2,624 \rightarrow n=3, \boxed{i=7\%}$$

چون اولین متوسط دریاغ فروش جدول شده و ارزش فعلی آن برابر خود مبلغ متوسط از نظر زمانی و از نظر عامل ارزش فعلی است و با نرخ بهره جدول برابر است با آن در گذشته و جدول خلاصه شده می خواهم پس به صورت فوق عقل من نسیم.

$$(4) \frac{8,000,000 - 1,13522}{2113522} = 3,412 \rightarrow n=4, \boxed{i=8\%}$$

روش بازیافت بهای تمام شده

این روش که بد بینانه رین روش برای شناسایی سود ناخالص است زمانی مورد استفاده قرار می گیرد که فروشنده در رابطه با وصول اقساط خود در آینده ابهام قابل توجهی داشته باشد در چنین شرایطی فروشنده تا زمان بازیافت کامل بهای تمام شده کالای فروش رفته خود هیچ گونه سود ناخالصی را تحقق یافته تلقی نمی کند و به عبارتی شناسایی سود ناخالص تا زمان دریافت کامل بهای تمام شده به تعویق می افتد . و سود صرفاً زمانی شناسایی می شود که خالص اقساط وصول شده (مبلغ اقساط وصول شده پس از کسر بهره تحقق یافته) از بهای تمام شده کالای فروش رفته بیشتر شود .

برای اطمینان از اینکه آیا بهای تمام شده کالای فروش رفته در قرارداد اقساطی کاملاً وصول شده یا خیر در پایان هر دوره مالی آزمونی به شرح زیر انجام می شود :

آزمون بازیافت بهای تمام شده

آزمون بازیافت بهای تمام شده	
*	اقساط وصول شده از ابتدا تا تاریخ آزمون (شامل پیش دریافت)
(*)	- بهره تحقق یافته از ابتدا تا تاریخ آزمون
*	خالص اقساط وصول شده
(*)	- بهای تمام شده کالای فروش رفته
A	مانده آزمون بازیافت

بررسی نتیجه آزمون

- ۱- در صورتیکه مانده آزمون بازیافت A منفی باشد یعنی اینکه بهای تمام شده کالای فروش رفته به طور کامل بازیافت نشده بنابراین نباید هیچ گونه سود ناخالصی شناسایی شود .
  - ۲- در صورتیکه مانده آزمون بازیافت A صفر باشد یعنی اینکه تا تاریخ آزمون کل بهای تمام شده بازیافت شده ، لذا اقساطی که در آینده وصول می شود تماما باید به عنوان سود ناخالص شناسایی شود .
  - ۳- در صورتیکه مانده آزمون بازیافت A مثبت باشد یعنی علاوه بر اینکه بهای تمام شده به طور کامل بازیافت شده است تا تاریخ آزمون معادل مانده آزمون بازیافت سود قابل شناسایی است . و همچنین بعد از این مرحله خالص اقساط وصولی به طور کامل به عنوان سود شناسایی خواهد شد .
- مثال : با توجه به اطلاعات شرکت ایران و با فرض اینکه روش مورد استفاده شرکت برای فروشهای اقساطی روش بازیافت بهای تمام شده باشد مسئله را مجددا حل بفرمایید .

نکته : کلیه ثبتهای مربوط به مقطع فروش ، اقساط دریافتی و همچنین درآمد بهره تحقق یافته در هر سه روش یکسان است .

(۳) فروش اقساطی

بهای تمام شده فروش اقساطی ۳,۱۷۰,۰۰۰

سود ناخالص تحقق یافته* ۲,۰۰۰,۰۰۰

۱,۱۷۰,۰۰۰

* در روش بازبافت بهای تمام شده، سود ناخالص فروش اقساطی معوق گردیده و پس از بازبافت کامل بهای تمام شده شناسایی می شود. لذا در پایان هر سال باید آزمون بازبافت بهای تمام شده را انجام دهیم. بنابراین داریم:

آزمون بازبافت بهای تمام شده در پایان سال ۱۳۴۱

ریال	اقساط وصول شده تا پایان سال ۱۳۴۱
۱,۰۰۰,۰۰۰	- بهره تحقق یافته تا پایان سال ۱۳۴۱
(۳۱۷,۰۰۰)	خالص اقساط وصول شده
۶۸۳,۰۰۰	- بهای تمام شده کالای فروش رفته اقساطی
(۲,۰۰۰,۰۰۰)	مانده آزمون بازبافت
(۱,۳۱۷,۰۰۰)	

با توجه به این که مانده آزمون بازبافت در پایان سال ۱۳۴۱ منفی می باشد، لذا در تاریخ ۱۳۴۱/۱۲/۲۹ ثبتی بابت سود تحقق یافته انجام نمی شود.

۱۳۴۲/۱۲/۲۹

آزمون بازبافت بهای تمام شده در پایان سال ۱۳۴۲

ریال	اقساط وصول شده تا پایان سال ۱۳۴۲
۲,۰۰۰,۰۰۰	- بهره تحقق یافته تا پایان سال ۱۳۴۲
(۵۶۵,۷۰۰)	خالص اقساط وصول شده
۱,۴۳۴,۳۰۰	- بهای تمام شده کالای فروش رفته اقساطی
(۲,۰۰۰,۰۰۰)	مانده آزمون بازبافت
(۵۶۵,۷۰۰)	

مانده آزمون بازبافت در پایان سال ۱۳۴۲ نیز منفی می باشد، در نتیجه در تاریخ ۱۳۴۲/۱۲/۲۹ هم ثبتی بابت سود تحقق یافته انجام نمی شود.

۱۳۳۳/۱۲/۲۹

آزمون بازیافت بهای تمام شده در پایان سال ۱۳۳۳

	ریال	
$2,000,000 + 1,000,000 =$	۳,۰۰۰,۰۰۰	اقساط وصول شده تا پایان سال ۱۳۳۳
$565,700 + 173,570 =$	(۷۳۹,۲۷۰)	- بهره تحقق یافته تا پایان سال ۱۳۳۳
	۲,۲۶۰,۷۳۰	خالص اقساط وصول شده
	(۲,۰۰۰,۰۰۰)	- بهای تمام شده کالای فروش رفته اقساطی
	<u>۲۶۰,۷۳۰</u>	مانده آزمون بازیافت

مانده آزمون بازیافت در پایان سال ۱۳۳۳ نشان می‌دهد که بهای تمام شده کاملاً بازیافت شده و مبلغ ۲۶۰,۷۳۰ ریال از سود ناخالص نیز قابل شناسایی است. لذا در تاریخ ۱۳۳۳/۱۲/۲۹ ثبت زیر در دفاتر صورت می‌گیرد:

۲۶۰,۷۳۰	(۳) سود ناخالص تحقق نیافته
۲۶۰,۷۳۰	سود ناخالص تحقق یافته

۱۳۳۴/۱۲/۲۹

با توجه به این که بهای تمام شده تا تاریخ ۱۳۳۳/۱۲/۲۹ کاملاً بازیافت شده است، لذا هنگام وصول اقساط در سال‌های بعد می‌توان معادل خالص اقساط دریافت شده (مبلغ اقساط دریافتی در طی دوره پس از کسر درآمد بهره)، سود ناخالص تحقق نیافته را به سود ناخالص تحقق یافته تبدیل نمود. بنابراین در تاریخ ۱۳۳۴/۱۲/۲۹ ثبت زیر در دفاتر صورت می‌گیرد:

۹۰۹,۲۷۰	(۳) سود ناخالص تحقق نیافته
۹۰۹,۲۷۰*	سود ناخالص تحقق یافته

درآمد بهره سال ۱۳۳۴

$$* 1,000,000 - 90,730 = 909,270$$

۲۹، ۱۲، ۲۰۲۰

آزادان با قیمت های ناآشنا در یک سال ۲۰۲۰

ص ۳

$$\begin{aligned}
 15,000,000 + 5,000,000 &= 20,000,000 \\
 (448,897) & \\
 \hline
 1491,103 & \\
 (15,000,000) & \\
 \hline
 A \rightarrow 141,103 &
 \end{aligned}$$

اعساط وصول شده تا این سال ۲۰۲۰
 - بره حقوق باقی مانده تا این سال ۲۰۲۰
 خالص اعساط وصول شده
 - بجا مانده ناآشنا شده کلای فروش نقد اعساط

این مانده نشان می دهد که بجا مانده ناآشنا $A > 0$

به طور کامل با قیمت شده است و سود خالص معادل ۱۴۱،۱۰۳ ریال قابل تقسیمی
 و ثبت می باشد. این در تاریخ ۲۹، ۱۲، ۲۰۲۰ ثبت می شود.

سود خالص حقوق بنام ۱۴۱۱۰۳

سود خالص حقوق باقیمانده ۱۴۱۱۰۳

توجه: این رقم بجا مانده به طور کامل با قیمت شده است. این در صورتی است که در صورت اعطای
 به اندازه خالص اعساط دریافتی (مبلغ اعساط دریافتی در هر دوره پس از سر برداشته) سود خالص
 حقوق بنام و به سود خالص حقوق باقیمانده تبدیل می شود. بنابراین در تاریخ ۲۹، ۱۲، ۲۰۲۰ ثبت
 زیر در دفاتر صورت می آید:

سود خالص حقوق بنام ۴۵۸۸۹۷

سود خالص حقوق باقیمانده ۴۵۸۸۹۷

$$\begin{array}{ccc}
 \text{سود خالص} & & \text{سود خالص} \\
 \downarrow & & \downarrow \\
 5,000,000 & - & 411,103 = 458897
 \end{array}$$

مقایسه ۳ روش فروش اقساطی بر اساس داده های شرکت ایران

روش باز یافت بهای تمام شده	روش اقساطی	روش تعهدی	تاریخ
ریال	ریال	ریال	
—	۲۹۲,۵۰۰	۱,۱۷۰,۰۰۰	۱۳۸۱/۱۲/۲۹
—	۲۹۲,۵۰۰	—	۱۳۸۲/۱۲/۲۹
۲۶۰,۷۳۰	۲۹۲,۵۰۰	—	۱۳۸۳/۱۲/۲۹
۹۰۹,۲۷۰	۲۹۲,۵۰۰	—	۱۳۸۴/۱۲/۲۹
<u>۱,۱۷۰,۰۰۰</u>	<u>۱,۱۷۰,۰۰۰</u>	<u>۱,۱۷۰,۰۰۰</u>	جمع

همانگونه که در جدول فوق ملاحظه می شود، سود ناخالص حاصل از فروش های اقساطی در روش تعهدی زودتر شناسایی می شود و در روش باز یافت بهای تمام شده دیرتر شناسایی می گردد. اما روش اقساطی در شناسایی سود حالت هموارتری داشته و سود ناخالص را طی دوره قرارداد فروش اقساطی سرشکن می کند، بنابراین همیشه نتیجه ای بین دو روش قبلی در بر خواهد داشت.

عدم پرداخت اقساط و تملک مجدد دارایی

در برخی از موارد خریدار به علت عدم توانایی در پرداخت ، از پرداخت اقساط خود خودداری می نماید . در اینگونه موارد چنانچه فروشنده طبق مفاد قرارداد فروش اقساطی حق فسخ قرارداد را داشته باشد می تواند کالای فروخته شده را تملک نموده و مجدداً آن را به دیگران بفروشد . در تملک مجدداً کالای فروخته شده مراحل زیر طی می شود :

۱- موجودی دارایی تملک شده به ارزش منصفانه قیمت گذاری می شود در صورتیکه تعیین ارزش منصفانه امکانپذیر نباشد به خالص ارزش فروش قیمت گذاری خواهد شد .

۲- جهت انعکاس کالای تملک شده در دفاتر فروشنده ثبتهای زیر صورت می گیرد :

الف) حساب موجودی کالای تملک شده به ارزش منصفانه بدهکار می شود .

ب) حساب بهره تحقق نیافته بابت سهم کالای برگشتی از حساب مذکور بدهکار می شود .

ج) سود ناخالص تحقق نیافته بابت سهم کالای برگشتی از حساب مذکور بدهکار می شود .

د) حساب اقساط دریافتنی معادل باقی مانده اقساط وصول نشده بستانکار می شود .

ه) حساب وجوه نقد در صورتیکه هنگام فسخ قرارداد ، طبق توافق قسمتی از وجوهی که قبلاً دریافت شده به خریدار پی داده شود بستانکار می شود .

ز) مابه التفاوت سمت بدهکار و بستانکار سود یا زیان ناشی از تملک مجدد دارایی بوده و به عنوان سود سا زیان دوره شناسایی می شود .

نکته : در صورتیکه عدم وصول اقساط و تملک مجدد دارایی توسط فروشنده امری تکراری و عادی باشد برای حساب اقساط دریافتنی ، همانند حسابهای دریافتنی ذخیره مطالبات مشکوک الوصول شناسایی و ثبت شده در این حالت زیان ناشی از تملک مجدد دارایی به حساب ذخیره منظور می شود .

مثال ۸-۳- اطلاعات مربوط به یکی از فروشهای اقساطی شرکت بهار که به فروش تجهیزات کشاورزی اشتغال دارد، در تاریخ ۱۳۸۱/۶/۳۱ به شرح زیر است:

ریال

۷۵۰,۰۰۰

مانده حساب اقساط دریافتنی

۱۵۰,۰۰۰

مانده حساب بهره تحقق نیافته

۱۲۵,۰۰۰

مانده حساب سود ناخالص تحقق نیافته

در این تاریخ قرارداد فروش اقساطی به علت عدم پرداخت اقساط فسخ گردیده و از این بابت مبلغ ۱۰۰,۰۰۰ ریال به مشتری پرداخت شده و کالای فروخته شده مجدداً به تملک شرکت درآمد. شرکت برآورد می کند که اگر ۳۵,۰۰۰ ریال صرف تعمیر کالای برگشتی نماید می تواند آن را به مبلغ ۶۷۰,۰۰۰ ریال به فروش برساند.

مطلوبست: انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه بابت فسخ قرارداد و تملک مجدد کالا

حل:

$$670,000 - 35,000 =$$

635,000

موجودی کالای تملک شده

150,000

بهره تحقق نیافته

125,000

سود ناخالص تحقق نیافته

750,000

اقساط دریافتنی

100,000

وجوه نقد

60,000

سود حاصل از تملک مجدد کالا

۱- شرکت آلفا یک دستگاه اتومبیل که قیمت فروش نقدی آن ۵۰۰،۰۰۰ ریال بود را به صورت اقساطی به مبلغ ۶۰۰،۰۰۰ ریال به صورت اقساطی طی ۵ قسط مساوی به شرکت الف فروخت . پس از وصول قسط اول اتومبیل مذکور به شرکت آلفا مسترد گردید . ارزش منصفانه اتومبیل هنگام استرداد ۴۰۰،۰۰۰ ریال و درآمد بهره قسط اول ۵۰،۰۰۰ ریال می باشد . با فرض اینکه شرکت آلفا برای حسابداری فروش اقساطی از روش تعهدی استفاده می کند. زیان حاصل از تملک مجدد کالا چند ریال است ؟

۲۰۰۰۰ ریال   ۳۰۰۰۰ ریال   ۵۰۰۰۰ ریال   ۸۰۰۰۰ ریال

۲- شرکت آبان کالایی را که بهای تمام شده آن ۷۰۰،۰۰۰ ریال و قیمت فروش نقدی آن ۹۲۵،۲۰۰ ریال بود در ابتدای سال ۱۳۸۱ با در نظر گرفتن نرخ بهره سالانه ۱۵٪ به صورت اقساطی به فروش رساند . اقساط مساوی و شامل ۵ قسط می باشد که اولین قسط در تاریخ فروش وصول گردید . شرکت بعد از دریافت دو قسط در تاریخ ۱/۴/۱۳۸۱ متوجه شد که خریدار توانایی پرداخت باقی مانده اقساط را ندارد لذا کالای فروخته شده لذا از خریدار پس گرفت کالای مذکور در این تاریخ دارای ارزش منصفانه ای معادل ۲۰۰،۰۰۰ ریال می باشد . شرکت آبان برای حسابداری فروشهای اقساطی از روش باز یافت بهای تمام شده استفاده می کند .

مطلوبست : انجام ثبتهای لازم در دفتر روزنامه شرکت آبان

حل تست:

شرکت آفا:

صا

ریال ۵۰۰,۰۰۰ : قیمت فروش نقدی
 ریال ۶۰۰,۰۰۰ : قیمت فروش تسهلی

تفاوت حقوق بنامه = ۱۰۰,۰۰۰ → ۶۰۰,۰۰۰ - ۵۰۰,۰۰۰

مبلغ متوسط = $\frac{۶۰۰,۰۰۰}{۵} = ۱۲۰,۰۰۰$

۱۲۰,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰
اقساط در هر قسط	
۴۸۰,۰۰۰	

۴۸۰,۰۰۰ - اقساط در هر قسط

۴۰۰,۰۰۰ : هر یک بنامه
 ۲۰۰,۰۰۰ : نیاز حاصل از اقساط
 محمد

اصلاً عاملی

۵۰۰,۰۰۰ = (۶۰۰,۰۰۰ - ۱۰۰,۰۰۰) × □ ⇒ هر

۱۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰
هر یک بنامه	
۵۰۰,۰۰۰	

$925200 = \text{قیمت فروش نقدی}$
 $700,000 = \text{بهای ناآشده}$
 $\text{مبلغ متوسط} = \frac{\text{قیمت فروش نقدی}}{PVIFA_{11}^4} = \frac{925200}{3.1855} = 290,000$

$n = 4 \quad i = 11\% \rightarrow 1 + PVIFA_{11}^4 = 3.1855$
 ارزش فعلی مستطیل که در جدول شده
 مستطیل فروش

$1200,000 \Rightarrow 5 \times 240,000 = 1200,000$

اگر x_1 : استلزاماتی 1200,000

فروش استلزامی 925200
 بهره حقوق بنامه 274800

240,000	240,000
240,000	240,000
240,000	240,000
240,000	240,000
700,000	700,000
700,000	700,000

925200 فروش استلزامی
 700,000 بهای ناآشده و فروش استلزامی
 700,000 م

925200 فروش استلزامی
 700,000 بهای ناآشده و فروش استلزامی
 225200 سود خالص حقوق بنامه

102780 بهره حقوق بنامه
 102780 سود خالص

$1200,000 - 240,000 = 960,000$
 $(960,000 - 274800) \times 11\% = 102780$

۲۹، ۱۲، ۱

خریدن آقساطی ۹۲۵۲۰۰

۷۰۰,۰۰۰
۲۲۵,۲۰۰
مکانی تا آقساطی
سوزنا خالص حقوق بنامه

آقساطی بنامه مکانی تا آقساطی در پایان سال ۲۱

۲۴۰,۰۰۰
- آقساط وصول شده از ابتدا تا پایان سال ۲۱
- بهره حقوق بنامه (از ابتدا تا پایان سال ۲۱)

(۱۰۲۷۸۰)
۱۳۷۲۲۰

(۷۰۰,۰۰۰)
خالص آقساط وصول شده
- مکانی تا آقساطی کاسی خریدن قسم آقساطی

۵۹۲۷۸۰ → A

جمع کسب سوزنا خالص ملک و بنامه ای $\Rightarrow A \times 20$
من شود چون مکانی تا آقساطی هر طرفه اصل بنامه است. (حقوق بنامه است)

۲۰,۰۰۰
۲۰,۰۰۰
ار ۲,۰۰۰
م. کسب ملک شده

۱۷۲,۰۲۰
۲۲۵,۲۰۰
بهره حقوق بنامه
سوزنا خالص حقوق بنامه

۱۲۲,۱۸۰
پایان حاصل از ملک مورد

۷۲,۰۰۰
آقساطی

۹۲۵,۰۰۰ - ۲۴۰,۰۰۰ = ۷۲,۰۰۰

۲۴۰,۰۰۰	۲۷۴۸۰۰
سوزنا خالص حقوق بنامه	بهره حقوق بنامه
۲۲۵,۲۰۰	۱۰۲۷۸۰
	۱۷۲,۰۲۰

سرفصل مطالب جلسه چهارم

- ۱- حل تمرین
- ۲- استاندارد ایران درباره فروش اقساطی
- ۳- نحوه ارائه اطلاعات مربوط به فروشهای اقساطی در صورتهای مالی
- ۴- تمرین
- ۵- حسابداری شعب (فصل سوم)

استاندارد ایران درباره فروش اقساطی

طبق استانداردهای ایران چنانچه مابه ازای فروش به صورت اقساطی دریافت شود درآمد حاصل از فروش به کسر سود تضمین شده در تاریخ فروش به عنوان درآمد شناسایی میگردد . شناخت درآمد سود تضمین شده (بهره) نیز بر اساس مدت زمان و با توجه به مانده اصل طلب و نرخ سود تضمین شده مورد توافق صورت می گیرد .

بنابراین تاکید حسابداری ایران برای حسابداری فروشهای اقساطی اعمال روش تعهدی است و استفاده از روشهای دیگر را مجاز نمی داند .

نحوه ارائه اطلاعات مربوط به فروشهای اقساطی در صورتهای مالی

در مواردی که فروشهای اقساطی بخش قابل توجهی از فعالیتهای شرکت را تشکیل می دهد ارائه اطلاعات مربوط به آن (شامل حساب اقساط دریافتنی ، مبلغ فروش اقساطی ، بهای تمام شده فروش اقساطی، سود ناخالص تحقق نیافته فروش و همچنین بهره تحقق نیافته) در صورتهای مالی الزامی است .

نحوه ارائه اطلاعات مربوط به فروش اقساطی در صورت سود و زیان با یک مثال فرضی نشان داده شده است :

شرکت نمونه

صورت سود و زیان (قسمتی از صورت سود و زیان)

برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۳۸۱

فروشهای اقساطی	سایر فروشها	جمع	
ریال	ریال	ریال	
۵۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰	فروش
(۳۰۰,۰۰۰)	(۲۰۰,۰۰۰)	(۵۰۰,۰۰۰)	- بهای تمام شده کالای فروش رفته
۲۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	سود ناخالص
(۱۶۰,۰۰۰)	—	(۱۶۰,۰۰۰)	- سود ناخالص تحقق نیافته فروشهای سال ۱۳۸۱
۴۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۴۰,۰۰۰	سود ناخالص تحقق یافته فروشهای سال ۱۳۸۱
۳۰,۰۰۰	—	۳۰,۰۰۰	+ سود ناخالص تحقق یافته فروشهای سنوات قبل
۷۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۷۰,۰۰۰	جمع سود ناخالص تحقق یافته

لازم به توضیح است که :

- ۱- سود یا زیان حاصل از تملک مجدد کالا (در صورت وجود) پس از جمع سود ناخالص تحقق یافته به صورت یک قلم مجزا گزارش می شود.
- ۲- درآمد بهره تحقق یافته در سال جاری به صورت جداگانه تحت عنوان درآمدهای غیرعملیاتی در صورت سود و زیان گزارش می شود.
- ۳- در مواردی که برای حسابداری فروش اقساطی از روش تعهدی استفاده می شود، حساب سود تحقق نیافته فروش نخواهیم داشت.

نحوه ارائه اطلاعات مربوط به فروش اقساطی در ترازنامه نیز با یک مثال فرضی در زیر نشان داده شده است.

شرکت نمونه

ترازنامه (قسمتی از ترازنامه)

۲۹ اسفند ماه ۱۳۸۱

ریال	ریال	
		دارایی های جاری:
	۴۵۰,۰۰۰	اقساط دریافتنی
	(۱۰۰,۰۰۰)	- بهره تحقق نیافته
۳۵۰,۰۰۰		
		دارایی های غیرجاری:
	۷۵۰,۰۰۰	اقساط دریافتنی
	(۱۲۰,۰۰۰)	- بهره تحقق نیافته
۶۳۰,۰۰۰		

لازم به توضیح است که ترازنامه فوق با فرض این که شرکت نمونه از روش تعهدی برای حسابداری فروش اقساطی استفاده می نماید، تهیه شده است. همان طور که قبلاً بیان شد، در روش تعهدی، حساب سود ناخالص تحقق نیافته نداریم. در روش های اقساطی و باز یافت بهای تمام شده که سود ناخالص تحقق نیافته وجود دارد، مانده حساب مذکور مانند بهره تحقق نیافته از مبلغ اقساط دریافتنی کسر می شود تا خالص اقساط دریافتنی به دست آید.

✓ ۹-۳- اطلاعات زیر مربوط به فروش‌های اقساطی سه سال اخیر شرکت بهمن می‌باشد:

سال ۱۳۴۱	سال ۱۳۴۲	سال ۱۳۴۳	
ریال	ریال	ریال	
۷۵۰,۰۰۰	۸۵۰,۰۰۰	۹۵۰,۰۰۰	قیمت فروش اقساطی (جمع اقساط دریافتنی)
(۱۵۰,۰۰۰)	(۲۰۰,۰۰۰)	(۲۵۰,۰۰۰)	- بهره تحقق نیافته اقساط
۶۰۰,۰۰۰	۶۵۰,۰۰۰	۷۰۰,۰۰۰	قیمت فروش نقدی (خالص اقساط دریافتنی)
(۴۲۰,۰۰۰)	(۴۸۰,۰۰۰)	(۴۹۱,۰۰۰)	- بهای تمام شده کالای فروش رفته اقساطی
۱۸۰,۰۰۰	۱۷۰,۰۰۰	۲۰۹,۰۰۰	سود ناخالص

مبالغ وصول شده در هر سال:

۲۲۵,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۱۲۵,۰۰۰	بابت فروش‌های سال ۱۳۴۱
—	۲۷۵,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	بابت فروش‌های سال ۱۳۴۲
—	—	۴۵۰,۰۰۰	بابت فروش‌های سال ۱۳۴۳

مطلوبست: محاسبه سود ناخالص تحقق یافته در هر یک از سال‌های ۱۳۴۱ تا ۱۳۴۳ با استفاده از روش اقساطی

حسابداری شعب (فصل سوم)

واحدهای تجاری در اغلب موارد برای کسب سود بیشتر بایستی محصولات خود را در بازارهای داخلی و خارجی عرضه نمایند به همین منظور اقدام به ایجاد نمایندگی می کنند . شعبه به واحدی گفته می شود که به دور از مرکز یا اداره مرکزی واقع شده و به امر فروش کالا یا ارائه ی خدمات و وصول مطالبات اشتغال دارد . شعب می تواند دارای شخصیت حقوقی و قانونی مستقل بوده و یا اینکه شخصیت مستقلی نداشته باشد . مانند شعب بانکها ، فروشگاههای زنجیره ای و .....

معمولا شعب کالاهای مورد نیاز خود را از اداره مرکزی دریافت می کند اما در برخی از مواقع به علت نوسانات قیمت در نقاط مختلف و در زمانی که امکان خرید به قیمتی کمتر وجود داشته باشد می تواند کالای مورد نیاز خود را با اجازه اداره مرکزی از جاهای دیگری تامین کند .

رابطه بین شعب و اداره مرکزی به صورت زیر ترسیم می شود :

